

TÜRKİYE'DE EĞİTİM FAKÜLTELERİNE ÖĞRENCİ ALIM ÖLÇÜTLERİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: KARŞILAŞTIRMALI BİR YAKLAŞIM

Arş. Gör. Murat Polat
Muş Alparslan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Böl.
ankapolat@gmail.com

Yrd.Doç.Dr.İ.Bakır Arabacı
Fırat Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Böl.
arabacibaki@gmail.com

Özet

Ülkelerin geleceklerinin şekillendirilmesinde eğitimin, eğitimin şekillendirilmesinde öğretmenlerin önemi yadsınmaz. Öğretmen, eğitim-öğretim sürecinin en önemli ögesidir. Nitelikli bir eğitim-öğretim süreci, nitelikli öğretmenlerle oluşturulabilir. Bu açıdan öğretmen yetiştirme programları gittikçe önem kazanmaktadır. Nitelikli öğretmen yetiştirmede izlenen programın ötesinde, öğretmen adayının mesleğin gerektirdiği bazı kişisel beceri ve yeteneklere sahip olması da önemlidir. Bu nedenle öğretmen yetiştiren kurumların öğrenci alınırken, akademik puanın yanında kişisel yetenekleri de sorgulayıcı düzenlemelere yer vermeleri gerekmektedir. Uluslararası sınavlarda başarı puanları yüksek, eğitim-öğretim sistemi başarılı görülen ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemlerinin incelenmesi ve çıkarsamalarda bulunulması önemlidir. Bu araştırma, karşılaştırmalı eğitim yöntemlerinden biri olan yatay yaklaşım modeline göre Türkiye, ABD, Finlandiya, Japonya ve Çin öğretmen yetiştirme sistemlerinin, istatistiksel veriler ve alanyazındaki çalışmalar doğrultusunda analiz edilmesini ve bir model geliştirilmesini amaçlamaktadır. Araştırmada betimsel bir yöntem ve nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme deseni kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakülteleri, Öğretmen Yetiştirme, Öğrenci Alım Ölçütleri, Karşılaştırmalı Eğitim.

RECONSIDERATION OF STUDENT ENROLLING CRITERIA TO SCHOOLS OF EDUCATION IN TURKEY: A COMPARATIVE APPROACH

Abstract

The importance of education in establishing the futures of the nations' cannot be denied as the importance of teachers in the shaping of education process. Teacher is the most crucial component of learning and instruction. A qualified process of learning and instruction can be established by the qualified teachers. Accordingly, teacher education is becoming more of an issue. Besides the quality of teacher education, it is important for a teacher candidate to possess the required abilities and skills of the teaching profession. Therefore, teacher education institutions should consider criteria examining personal abilities as well as their academic GPAs in enrolling teacher candidates. The investigation of teacher education system of the countries which are seen successful in international student assessments and learning and instruction system is important. Moreover, making inferences from these investigations are also important. In this study, basic descriptive analysis and document analysis as a qualitative method is utilized. This study aims to analyze of the system of teacher training in Turkey, the USA, Finland, Japan and China I in accordance with statistical data and literature surveys and improve a model according to horizontal approach model, one of the comparative education approaches.

Key Words: Faculties of Education, Teacher Education, Student Enrolling Criteria, Comparative Instruction.

GİRİŞ

Öğretmenlik bir meslek olarak düşünüldüğü ilk günden günümüze dek her dönemde tüm toplumların birey yapılarının şekillenmesinde, çağdaşlaşmada ve medeni bir Dünya düzenin kurulabilmesinde en büyük pay sahibi meslek olmuştur.

Günümüz eğitim sistemleri öğretmenler olmadan varlığını ve gelişmesini sağlayamamaktadır. Öğretmenler her eğitim sisteminin temel taşıdır. Bununla birlikte eğitim sistemleri toplumla iç içe geçmiş toplumsal kurumları ifade ederler ve toplumsal kurumlar ise kendilerini belirli toplumsal birimler aracılığı ile gerçekleştirirler. Bu birimler çoğunlukla ait oldukları toplumun sosyal ve kültürel modelleri çerçevesinde şekillenirler kimileri Türkiye'de olduğu gibi merkezi bir yapı sergiler kimileri ise Amerika'da olduğu gibi yerinden yönetimlere ağırlık verirler (Akgün & Şimşek, 2011). Ancak eğitim sistemleri her ülke ve toplumda çeşitlilik gösterse de tüm bu sistemsel yapıların ortak paydasını öncelikle sahip oldukları öğretmenlerin niteliği belirlemektedir. İyi ve nitelikli öğretmenlere sahip toplumların gelişmişlik düzeyleri ve eğitim sistemleri sürekli bir gelişim sergilerken, niteliği düşük öğretmenlere sahip toplumların eğitim yapıları ve geleceklere ise risk altındadır. Bu noktada ülkelerin nitelikli öğretmen yetiştirmede öğretmen yetiştirme ve seçme sistemlerini iyi analiz etmeleri gerekir. Her ülkede öğretmen yetiştirme sistemleri birtakım farklılıklar göstermekle birlikte özellikle eğitim fakültelerine kabul şartları, öğretmenlerin alacakları eğitim programlarının içeriği ve sonrasında değerlendirilme süreçleri üzerinde araştırılması ve geliştirilmesi gereken önemli süreçlerdir (Küleççi & Bulut, 2010). Alanyazında ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemleri üzerine yapılan çalışmalar mevcut olmakla birlikte bu araştırmalar daha çok var olan sistem içerisindeki öğretmen yetiştiren kurumların yapısı ve program içeriklerine yöneliktir. Ancak özellikle ülkemizdeki eğitim fakültelerine öğrenci alım ölçütlerinin geliştirilmesine temel alan çalışmalar oldukça azdır. Oysaki öğretmen yetiştirmede öncelikle öğretmenlik mesleğinin getireceği yükümlülükleri en iyi şekilde karşılayacağı düşünülen bireylerin henüz yetişme sürecine başlamadan çok daha önceki seçim süreçlerinde iyi belirlenmesi ve buna yönelik modellerin araştırılması gerekmektedir. Bu şekilde hem her anlamdaki kaynak israfından kaçınılmış hem de nitelikli öğretmen yetiştirme sürecinde önemli bir adım atılmış olur.

AMAÇ

Bu araştırmanın amacı karşılaştırmalı eğitim yöntemlerinden biri olan yatay yaklaşım modeline göre Türkiye, ABD, Finlandiya, Japonya ve Çin öğretmen yetiştirme sistemlerinin, istatistiksel veriler ve alanyazındaki çalışmalar doğrultusunda analiz edilmesi ve özelliklede ülkelerin öğretmen yetiştiren fakülte veya kurumlara öğrenci seçim modellerinin karşılaştırılarak, Türkiye için bir model önerisinde bulunmaktır.

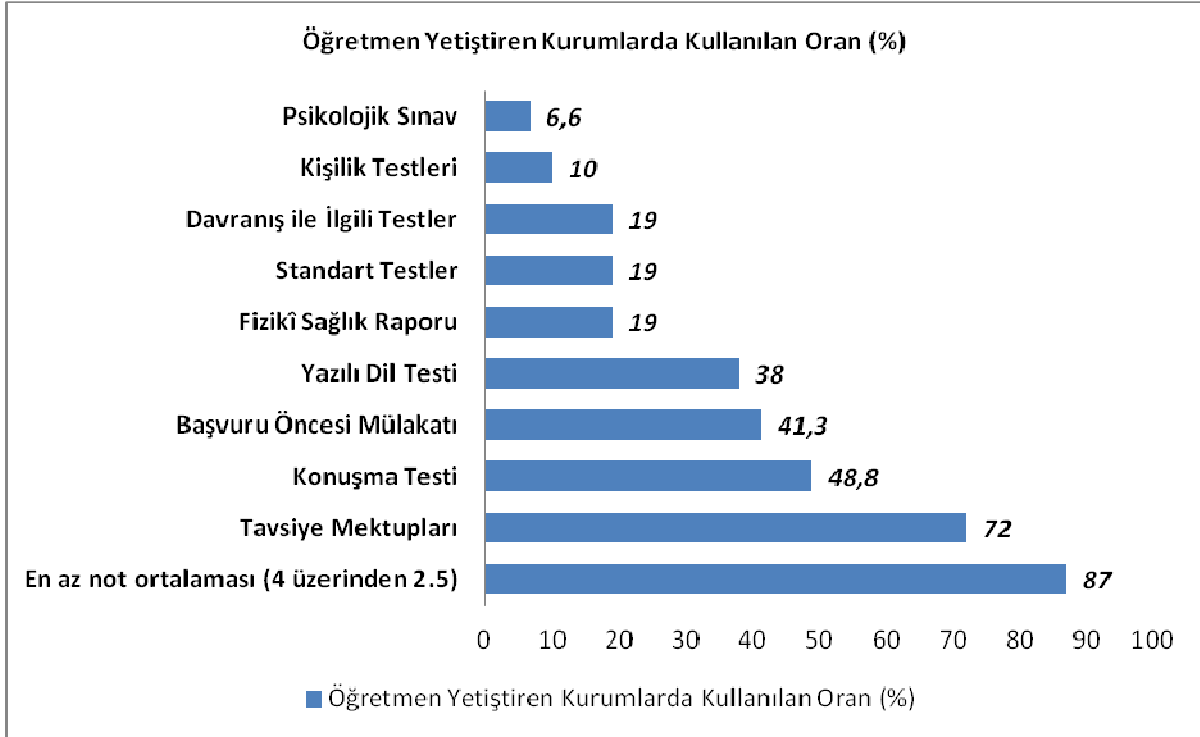
YÖNTEM

Araştırma için ABD, Finlandiya, Japonya ve Çin ülkelerinin tercih edilmesinde TIMSS ve PISA gibi uluslararası sınav sonuçları gözetilmiştir. Araştırmada betimsel bir yöntem ve nitel araştırma desenlerinden doküman inceleme deseni kullanılmıştır.

Eğitim Fakültelerine Öğrenci Seçim Modelleri

ABD Modeli

Amerika Birleşik Devletlerinde eğitim sistemi merkezi değil yerel bir yapı göstermektedir. Ülke genelinde 50'nin üzerinde eyalet mevcuttur. Hemen her eyaletin kendine özgü yerel unsurları içerisinde barındıran eğitim kurumları ve programları bulunmaktadır. Öğretmen olmak isteyen bir aday 4 veya 5 yıllık lisans ve lisansüstü eğitimlerden geçmek mecburiyetindedir. Ancak öğretmenlik eğitimi veren fakültelere öğrenci kabulü zorlu bir süreci beraberinde getirir. Çünkü ABD'de herkes öğretmenlik eğitimi veren fakültelere kabul edilmez. Eğitim fakültelerine öğrenci kabulü tüm eyalet üniversitelerinde farklı ölçütler taşımakla birlikte genel anlamda bir öğretmenlik lisans programına öğrenci kabulü için adayın çok çeşitli psikolojik, fiziki ve bilişsel testlerden geçmesi gerekir (Clack, 1997; Güçlü & Bayrakçı, 2004).

Şekil 1: ABD’de Öğretmenlik Lisans Programlarına Kabul Ölçütleri

Kaynak: Ataüinal, A. (1994). Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, s.107 (Aktaran Güçlü & Bayrakçı, 2004).

ABD’de eğitim fakültelerine öğrenci alımında şekil 1.de belirtilen ölçütler her eyalette farklı özellikler ve oranlar göstermekle birlikte genel olarak öğretmen yetiştiren kurumlara seçimde esas nitelik teşkil ederler. Buna karşın öğretmen yetiştiren kurumlarda başvurularda bu testlerin haricinde örneğin Virginia Üniversitesinde görüldüğü gibi Fen Edebiyat fakültesinde ilk 2 yılı bitirmiş ve not ortalaması 2,7 ve üzeri bir puanda olan bununla birlikte Eğitim Bilimine Giriş dersini almış veya kayıtlı görünen öğrencilerde öğretmenlik lisans programlarına devam edebilirler (Külekçi & Bulut, 2010). Görüldüğü üzere ABD’de tüm ülke genelindeki eyaletlerde öğretmen eğitime çok büyük önem verilmektedir. Üstelik öğretmenlik eğitimi almış olmakta öğretmen olmak için gerekli ve yeter koşul değildir. Öğretmen adaylarını mezuniyet sonrası da yine yoğun bir süreç beklemektedir (Telci, 2011).

Finlandiya Modeli

Finlandiya’da eğitim öğretime dair genel amaç ve ilkeler Ulusal Eğitim Kurulunca belirlenir ancak bu genel ilkeler doğrultusunda eğitim ve öğretim okullarda yerel kurullarca şekillendirilir. Yani eğitimde daha çok merkezi değil yerel bir sistem uygulanmaktadır. Öğretmenlik mesleğine Finlandiya’da oldukça önem verilmektedir. Ülkede 1971’ tarihinde çıkarılan bir yasa ile öğretmen yetiştirme için tüm haklar üniversitelerde kurulan eğitim fakültelerine bırakılmıştır. Fin üniversitelerinde öğrenci alımı için ülke genelinde bir sınav yapılmaktadır ancak bu sınavın haricinde öğrencilerden fakülteler veya enstitüler tarafından uygulanan giriş sınavı sonucu ve ikinci devreyi tamamladıklarına dair bir belgede istenmektedir. Başka bir deyişle mesleki ya da genel orta öğretimi tamamlayan bir öğrenci öğretmen olmak için üniversiteye başvurduğunda, her üniversitede bu sistem farklı olmakla birlikte, yazılı sınavlara, bireysel mülakatlara ve grup tartışmalarının gözlenmesi şeklinde gelişen aşamalı sınav sistemlerine tabi tutulmaktadır. Bu sınavlardan aldığı toplam puan sıralamasına göre eğitim fakültesine kabul edilmektedir. Öte yandan Finlandiya’da tüm kademelerde öğretmen olabilme koşulu lisansüstü eğitimidir. Yani öğretmen olabilmede sadece lisans mezuniyeti yeterli bir koşul değildir. Ülke genelinde en saygın mesleklerden biri öğretmenlik olduğundan çoğu başarılı öğrenciler öğretmenlik mesleğine yönelmektedirler. Eğitim fakülteleri ülkedeki öğretmen ihtiyacını her yıl düzenli aralıklarla tespit eder ve alacakları öğrenci kontenjanını bu ihtiyaç sayılarına göre düzenlerler. Böylece hem nitelikli bir öğretmen

kadrosu hem de iş güvencesi olan bir toplumsal meslek algısı ülke genelinde gelişmektedir (Ekinci & Öter ve diğerleri, 2010).

Japonya Modeli

Japonya'da genel eğitim ve öğretimden Eğitim Bakanlığı (Monbusho) ve Çalışma Bakanlığı (Rodosho) sorumludur. Japonya için hem öğretmenlik eğitimini teknolojiyi yenilemekten daha önemli gören hem de bir tür sınavlar ülkesidir, diyebiliriz (Akpınar & Aydın, 2007). Bu durumun en bariz örneği öğrencilerin çok alt sınıflardan itibaren rekabetçi ve özellikle üniversite sınavlarına dönük bir eğitim yapısı içerisinde eğitilmeleridir. Japon eğitim sistemi yarı merkezi yarı yerel özellikler göstermekte ve sistem içerisinde öğretmen yetiştirilmesi ve öğretmenlik mesleğinin önemi büyük önem arz etmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumlara, iki aşamalı bir sınav yapısıyla öğrenci alımı yapılmaktadır. Öğrenciler ilk aşamada ülke genelinde bir sınava tabi tutulmaktadır. Ülke genelinde uygulan üniversite sınavı fen, matematik, genel kültür, vb. genel konuları kapsamaktadır. Bu sınav sonrasında ikinci aşamada ise her üniversite öğretmenlik bölümleri için kendi sınavlarını yapmaktadır. Üniversitelerin yaptıkları sınavlar mülakat veya yetenek ve tutum testlerini içerebilir. Bu iki aşamalı sınav sürecinin sonunda başarılı olan öğrenciler üniversitelere kabul edilirler. Japonya'da eğitim fakültelerinin vermiş oldukları diplomalar yanında diğer fakültelerden alınan öğretmenlik sertifikaları yolu ile de öğretmen olunabilmektedir. Dolayısıyla seçim sürecindeki ikili yapı öğretmenlik eğitimi sürecinde de devam eder (Semerci, (2000)'den Aktaran Uçar & Uçar, 2005). Başka bir deyişle lise öğretmenleri yüksek lisans düzeyinde bir diplomaya, okulöncesi, ilkökul ve ortaokul öğretmenleri ise lisans düzeyinde bir diplomaya sahip olmalıdırlar (Aksarı, 1997). Ayrıca geçici öğretmenlik sertifikaları uygun eğitimleri tamamlamış öğretmen adaylarına yerel yönetimlerce de verilebilmektedir.

Çin Modeli

Çin eğitim sisteminde 1985 yılında devlet tarafından oluşturulan yasa ile yerel yönetimlere temel eğitim ve öğretimde söz hakkı almaları yönünde yetkiler verilmiştir. Yani Çin'de eğitim sistemi günümüzde yerel bir özellik sergiler. Çin merkez komitesi ve devlet konseyi tarafından 1999 yılında yayınlanan bir bildiri ile eğitim kalitesini tamamiyle destekleyen ve eğitim alanındaki reform çalışmalarını derinleştiren bir sisteme geçildiği duyurulmuştur (Sezgin, 2008). Bu doğrultuda gelişen eğitim sistemi içerisinde Çin'de öğretmen olmak için çeşitli alternatif okul ve durumlar mevcuttur. Öğretmen yetiştirmek için sadece eğitim fakülteleri görevli değildir.

Tablo 1: Çin'de Öğretmen Olabilme Alternatifleri

İlkokul Öğretmenliği İçin	3-4 yıllık öğretmen kolejleri
Ortaokul Öğretmenliği İçin	4 yıllık öğretmen koleji veya normal üniversite
Lise Öğretmenliği İçin	4 yıllık öğretmen koleji veya normal üniversite
Bazı Lise Öğretmenliği İçin	Yüksek Lisans

Tablo 1. incelendiğinde her öğretim kademesi için gerekli olan öğretmenlik mezuniyet durumunun farklı olduğu görülmektedir. Ayrıca Çin'de üniversiteye giriş için ülke genelinde bir sınavda uygulanmaktadır. Bu genel sınavda alınabilecek maksimum puan 500 dür. Bununla birlikte öğretmen olabilmek için herhangi bir koleje ya da üniversiteye başvuruda bu sınavdan en az 280- 370 arasında bir puan alınması gerekir. Sınavın yapısı daha çok ortaöğretim müfredatına yönelik bir şekildedir. Çin'de öğretmen okullarında ücretsiz eğitim yapılmaktadır (İriç, 2002).

Türkiye Modeli

Türkiye'de milli eğitim 1739 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanunu" ile oluşturulan merkezi bir yönetim yapısına sahiptir. Bu çerçevede eğitim ve öğretime personel yetiştirme ve eğitim sisteminin tüm unsurlarının ihtiyaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi 12 Eylül 1982 sonrasında yapılan anayasa değişikliğiyle Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) işbirliğine bırakılmıştır. Öğretmen yetiştirmede YÖK'e bağlı eğitim fakülteleri mesuldür. Öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde öğrenci seçiminde tek kriter YÖK'e bağlı Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezince (ÖSYM) gerçekleştirilen Yüksek Öğretime Geçiş (YGS) sınavıdır. Türkiye'de öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinde sadece Müzik, Resim ve Beden eğitimi öğretmenliklerine öğrenci alımı YGS sınav sonucu ile birlikte özel alan yetenek sınavlarıyla gerçekleşmekte, bu bölümler haricindeki tüm öğretmenlik alanlarına öğretmen alımlarında YGS sınav sonucunda alınan puanlar geçerli olmaktadır (Gür & Çelik, 2009). Türkiye'de eğitim fakültelerine öğrenci alım kriterinin genel anlamda tek bir

ölçüte bağlanmış olması öğretmenlik mesleğinin ülke içerisindeki konumunu da zora sokmuştur. Nitelikli öğretmen yetiştirme noktasında MEB ve YÖK gibi sorumlu kurumlar arasındaki irtibat kopuklukları ve ülke genelinde öğretmen yetiştirilmesine yönelik arz-talep dengesinin yeterince gözetilememiş olması Türkiye'de öğretmen yetiştirilmesinde hem şimdiye hem de geleceğe dair sorunların doğmasına olanak tanımaktadır. Bu durum Baskan, Aydın ve Madden' nin 2006 yılında gerçekleştirdikleri çeşitli ülkelerde öğretmen yetiştirilmesine dair politikaların incelenmesine yönelik çalışmalarında önemle vurgulanmıştır. Bununla birlikte Türkiye'de öğretmen yetiştirme ve eğitim fakültelerine öğrenci alım kriterlerinin teknik ve akademik anlamda yeniden düşünülmesi gerekliliğini belirtmişlerdir (Aktaran Azar, 2011).

SONUÇ

Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirilmesi Dünya üzerinde hemen her ülkenin önemle üzerinde durduğu veya durması gereken bir süreçtir. Bu konuda araştırmaya konu olan ABD, Finlandiya, Japonya ve Çin devletleri geliştirdikleri öğretmen yetiştirme sistemleriyle uluslararası TIMSS ve PISA gibi sınavlarda öğretmen ve öğrencilerinin başarı durumlarıyla göz doldurmaktadırlar. Örneğin 2007 yılına ait TIMSS sınavında öğrenci ve öğretmen bazında matematik alanı ile ilgili alınan toplam puanlara göre ülke başarı durumları incelendiğinde Çin aldığı 598 puanla ve Japonya almış olduğu 570 puanla yüksek düzeyde başarılı ülkeler arasında yer alırken, ABD aldığı 508 puanla orta düzeyde ve Türkiye ise almış olduğu 432 puanla düşük düzeyde başarılı ülkeler arasında yer almıştır (Şişman ve Diğlr, 2007). Elbette ki ülkelerin uluslararası sınav başarıları eğitim ve öğretimin değerlendirilmesinde tek etken olamaz ancak genel anlamda bir fikir verme noktasında etken olmaktadır. Araştırma sonucunda ABD, Finlandiya, Japonya, Çin ve Türkiye'deki öğretmen yetiştirme modellerinin yatay bir karşılaştırılması yapılmış özellikle ABD, Finlandiya ve Japonya'da nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesinde öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alım kriterlerinin ayrıntılı düşünülmüş olmasının büyük bir etken olduğu görülmüştür. Çin'de ise diğer ülke modellerine göre farklı bir öğretmen yetiştirme modeli mevcuttur. Çin modelinde öğretmen yetiştiren kurumların çeşitliliği diğer ülkelere oranla büyük farklılık göstermektedir. ABD, Finlandiya, Japonya, Çin ve Türkiye'deki öğretmen yetiştirme modellerine yönelik genel bir tabloyu aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

Tablo 2. Ülke Bazında Öğretmen Yetiştiren Eğitim Kurumlarına Öğrenci Alım Kriterleri

ÜLKELER	Eğitim Yönetimi Yapıları	Öğretmen Yetiştiren Kurumları	Öğretmen Yetiştiren Kurumlara Öğrenci Alım Kriterleri
ABD	Eğitim öğretimle ilgili genel hedef ve amaçları belirleyen bir eğitim bakanlığı olmakla birlikte, ülkede temel eğitim yerel yönetimlerin idaresine bırakılmıştır.	Öğretmen olmak isteyen bir aday 4 veya 5 yıllık lisans ve lisansüstü eğitimlerden geçmek mecburiyetindedir.	Psikolojik sınavlar, Kişilik testleri, Davranış ile ilgili testler, Standart testler (SAT,vb), Fiziki sağlık raporu, yazılı dil testi, bireysel mülakat, transkript, konuşma testi ve referans mektupları
Finlandiya	Ulusal Eğitim Kurulu eğitimin genel hedef ve amaçlarını belirlemiştir. Ancak temel eğitim belirlenen bu genel hedefler doğrultusunda yerel yönetimlerin idaresindedir.	Ülkede 1971' tarihinde çıkarılan bir yasa ile öğretmen yetiştirme için tüm haklar üniversitelerde kurulan eğitim fakültelerine bırakılmıştır.	İki aşamalı bir yapı: ülke genelindeki bir sınav sonrasında, her üniversitede değişen yazılı sınavlar, bireysel mülakatlar ve grup tartışmalarının gözlenmesine yönelik testler.
Japonya	Genel eğitim ve öğretimden Eğitim Bakanlığı (Monbusho) ve	Eğitim fakültelerinin vermiş oldukları diplomalar yanında diğer	İki aşamalı bir yapı: ülke genelindeki bir sınav sonrasında,

	Çalışma Bakanlığı (Rodosho) sorumludur. Bununla birlikte yerel yönetimlere bölgelerindeki okullar için bir takım yetkileri kullanma imkanı tanınmıştır. Yani eğitim hem merkezi hem de yerel unsurların bir işbirliğiyle yürütülmektedir.	fakültelerden alınan öğretmenlik sertifikaları yolu ile de öğretmen olunabilmektedir.	Üniversitelerin yaptıkları sınavlar mülakat veya yetenek ve tutum testleri
Çin	Devlet Konseyi ülkede eğitimden genel anlamda sorumludur. Kimi bölgelerde yerel unsurlarında devlete bağlı okullara katkıları olmaktadır. Eğitimde genel olarak merkezi bir yapı görülür.	3-4 yıllık öğretmen kolejleri, 4 yıllık öğretmen koleji veya normal üniversite, Pedagoji Yüksek Lisans eğitimi veren eğitim fakülteleri	Ülke genelinde bir sınav uygulanmaktadır. Genel sınavda alınabilecek maksimum puan 500 dür. Öğretmen olabilmek için herhangi bir koleje ya da üniversiteye başvuruda bu sınavdan en az 280-370 arasında bir puan alınması gerekir.
Türkiye	Eğitim sistemi Milli Eğitim Bakanlığının gözetiminde merkezi bir yapıda yürütülmektedir. Yerel unsurların eğitime direk bir katkısı yoktur.	Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)'na bağlı eğitim fakülteleri	Tüm öğretmenlik alanlarına öğretmen alımlarında YGS sınav sonucunda alınan puanlar ve Müzik, Resim ve Beden eğitimi öğretmenliklerine öğrenci alımında ise YGS sınav sonucu ile birlikte özel alan yetenek sınavları

Tablo 2. incelendiğinde özellikle ABD'de öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında diğer araştırma ülkelerine göre oldukça farklı düzeylerde sınavların uygulandığı ve bu ölçütlerin eğitim kurumlarında farklı oranlarda etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Finlandiya ve Japonya'da öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında ikili sistemler mevcuttur. Yani ülke genelinde uygulanan bir sınavla birlikte ayrıca her üniversite yetenek, tutum sınavları ve bireysel mülakatlar uygulamakta ve öğrenciler bu sınavlardan aldıkları puanların toplamı neticesinde eğitim fakültelerine kabul edilmektedirler. Çin ve Türkiye öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alım ölçütlerinde benzerlik göstermektedirler ancak Çin'de Türkiye'ye oranla eğitim fakülteleri haricinde 3-4 yıllık öğretmenlik okulları ve kolejlerinin sayıları oldukça fazladır. Bununla birlikte her iki ülkede de öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında ülke genelinde yapılan sınavlar esas alınır.

Özetle Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alım kriterlerinin yeniden düşünülmesi gerekmektedir. ABD, Finlandiya ve Japonya gibi gelişmiş ülkelerin öğretmenlik mesleğine ve öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci alımında gösterdikleri hassasiyet oldukça dikkat çekicidir. Türkiye'de eğitim öğretim yapısı içerisinde var olan problemlerin çözümünde öğretmen etkisi kaçınılmazdır. Ülke geleceğinin emanet edildiği büyük bir genç nüfusa sahip olan Türkiye'de gençliğin eğitiminden sorumlu öğretmenlerin seçiminde özen gösterilmesi gerektiği açıktır. Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) gibi sınavların öğretmen seçiminde yeterliliği tartışmalı bir konu hatta problem iken öğretmenlik eğitimi sonrası çözümler yerine eğitim fakültelerine öğrenci alımı esnasında ülke ihtiyaçları doğrultusunda istatistiki bilgilerden yola çıkarak kontenjanların belirlenmesi ve bu kontenjanlara öğrenci alımında tıpkı ABD, Finlandiya ve Japonya örneklerinde görüldüğü gibi her üniversitenin belirli kriterlerde yetenek, tutum, kişilik vb. testleri uygulamaları ve hatta bireysel mülakatlarla bu testleri

desteklemeleri faydalı olacaktır. Türkiye'de bu türden bir modelin gerçekleşmesi için hali hazırda MEB teşkilat yapısında da yer alan YÖK ve MEB işbirliğinin etkin şekilde sağlanması gerekmektedir. MEB ülkedeki öğretmen ihtiyacına yönelik öğrenci kontenjanlarının belirlenmesi konusunda üniversitelerdeki eğitim fakülteleriyle işbirliği olanaklarını sağlamalıdır. MEB ve her üniversite eğitim fakültesinden öğretim üyelerinin birlikte yer alacakları kurullar yardımıyla eğitim fakültelerine öğrenci alımı için YGS ile birlikte tutum, yetenek ve bireysel mülakat sınavları gerçekleştirilebilir. Bu sınavlar sonucunda her öğrenci için taban puanlar belirlenir ve toplam puan sıralamasıyla öğrencilerin eğitim fakültelerine öğrenci alımları gerçekleştirilebilir. Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumlar olan eğitim fakültelerine öğrenci alımında nicelik yerine nitelik ön plana alınmalıdır.

Not: Bu çalışma 26-28 Nisan 2012 tarihlerinde Antalya'da 46 Ülkenin katılımıyla düzenlenmiş olan "3rd International Conference on New Trends in Education and Their Implications"da sözlü bildiri olarak sunulmuş olup, "Journal of Research in Education and Teaching" Bilim Kurulu tarafından yayınlanmak üzere seçilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akgün, H. İ. & Şimşek, N., (2011). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications* 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey.
- Akpınar, B. & Aydın, K.,(2007). Türkiye ve Bazı Ülkelerin Eğitim Reformlarının Karşılaştırılması. *Doğu Anadolu Araştırmaları Dergisi*, s. 82-88.
- Aksarı, M., (1997). Yabancı ülkelerde öğretmen yetiştirme sistemi. *Eğitim ve yaşam dergisi*, s. 49-56.
- Azar, A., (2011). Türkiye'deki Öğretmen Eğitimi Üzerine Bir Söylem: Nitelik mi, Nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt:1, Sayı:1, S. 36-38.
- Clack, G. (1997). *ABD'nin Portresi*. Birleşik Devletler Enformasyon Ajansı tarafından yayımlanmıştır, Eylül 1997.
- Ekinci, A., & Öter, M. ve diğerleri, (2010). *Finlandiya'da Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme Sistemi (Çalışma Ziyareti Raporu)*. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, 10-12 Kasım 2010, Diyarbakır.
- Güçlü, N. & Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, 51-64.
- Gür, B. S. & Çelik, Z., (2009). *Türkiye'de Millî Eğitim Sistemi Yapısal Sorunlar ve Öneriler*. SETA Rapor, Siyaset , Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı, www.setav.org.
- İriç, S., (2002). *Çin Eğitim Sistemi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Külekçi, E. & Bulut, L. (2010). Türkiye ve ABD' deki Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications* 11-13 November, 2010, Antalya-Turkey, ISBN: 978 605 364 104 9.
- Sezgin, M. F., (2008). *Türk ve Çin Eğitim ve Öğretim Sistemleri Üzerine Bir Karşılaştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şişman, M. ve Diğr., (2007). *TIMMS 2007Ulusal Matematik ve Fen Raporu:8. Sınıflar*. MEB Yayınları, Ankara.
- Telci, A. M., (2011). *Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi İle Türk Eğitim Sisteminde Denetim Alt Sistemlerinin Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.